

## Okul Öncesi Eğitimde Disiplin Anlayışı

### *Disciplinary Approach in Preschool Education*

#### ÖZET

Bu araştırma, okul öncesi eğitimde öğretmenlerin istenmeyen davranışları önleme ve bu davranışlara müdahale etmek için etkili yöntemleri saptamak ve çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmanın çalışma grubu ortalama 87 kişiden oluşturulmuştur.

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından ikinci el kaynaklardan oluşturulan Anket vasıtası ile toplanmıştır. Veriler, SPSS 15.0 istatistik paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesinde Ortalama (X) frekans (f), ve yüzde (%) istatistiklerinden yararlanılmıştır. Öğretmenlerin istenmeyen davranışları müdahale tekniklerin; yaşa, mesleki kıdeme, eğitim durumuna ve çocuk sahibi olup olmama durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için ise t testi, Varyans Analizi ve ANOVA analizi uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, Okul Öncesi Öğretmenlerin sınıftaki istenmeyen davranışları gösteren çocuklara davranış tarzı Bir daha yapmaması gerektiğini söylenilmeli, roller verilmeli, disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli, uygunsuz davranışın sebebini sorulmalı ve davranışın yanlış olduğunu açıklanmalı davranışlarının daha çok tercih edildiği, uygulanan önleme tekniklerinin somut örnekler kullanma ve konunun güncel yasama bağlantısını kurma tekniği, basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği ve dur ve düşün tekniğinin ilk üç sırayı alan teknikler olduğu sonucuna varılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Öğrenci, İlkokul, İstenmeyen Davranış, Müdahale

#### ABSTRACT

This research, unwanted behavior of pre-school teachers to identify effective methods of prevention and to respond to this behavior and to offer solutions. The Research Working Group has created an average of 87 people.







The research data was collected by means of a questionnaire created by the researcher from second-hand sources. Data were analyzed using SPSS 15.0 statistical software package. The assessment of the views of teachers Average (X) frequency (f), and percent (%) were used in statistics. Teachers of unwanted behavior intervention techniques; age, professional seniority, status and education to children depending on whether the case is to determine whether the differences showing the t-test, ANOVA and ANOVA were used.

According to the survey, Preschool misbehaving in class the teachers children behavior must be said that you need not do it again, Roller should be given, discipline and abide by the rules should be taught, inappropriate behavior should be asked the reason and the behavior of the more preferred the annotated behavior is wrong, use concrete examples of implemented prevention techniques and link building techniques of the issues with the current law, simple and clear class rules and put technique technique of stop and consider the conclusion that was reached first three field techniques.

**Keywords:** Students, primary schools, unwanted behavior intervention

## GİRİŞ

Okul öncesi dönem çocukları okul ortamına ilk girdikleri zaman bu yeni ortamın kendilerinden farklı bir ortam olduğunu ve bu ortamda uyulması gereken birtakım kuralların var olduğunu anlarlar. Bu süre zarfında çocuklarda kendilerini koruma davranışı, başkaları ile paylaşmayı öğrenmeleri, haklarını korumayı ve kendileri dışındaki diğer insanların fiziksel ve duygusal haklarını ihlal etmemeyi öğrenirler (Yavuzer, 2006). Çocukların yaşamlarında belirleyici rol oynayan kurumsal örgüt olan okulda kazanılan deneyiminin, çocukların eğitim ve sosyal dünyalarında bilinçli tasarımların gerçekleştirilmesiyle devam ettirilmesi, çocukların kendi yaşamlarında ve gelecekte daha iyi bir geleceğe sahip olmaları için gerekli görülmektedir (Gezgin, 2009).

**Türkan Akay**<sup>1</sup>   
**Mustafa Bolat**<sup>2</sup>   
**Arife Özkan Uzunoglu**<sup>3</sup>   
**Pelin Yıldırım**<sup>4</sup>   
**Ömer Yıldırım**<sup>5</sup>   
**Emin Köfün**<sup>6</sup> 

#### How to Cite This Article

Akay, T., Bolat, M., Uzunoglu, A.Ö., Yıldırım, P., Yıldırım, Ö. & Köfün, E. (2023). "Okul Öncesi Eğitimde Disiplin Anlayışı" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:108; pp:5776-5789. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.68307>

Arrival: 12 January 2023  
Published: 28 February 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

<sup>1</sup> Müdür Yardımcısı, Şehit Binbaşı Turgut Cengiz Toytunç Anaokulu, Antalya ORCID NO: 0000-0002-4556-1958

<sup>2</sup> Okul Müdürü Şehit Binbaşı Turgut Cengiz Toytunç Anaokulu, Antalya ORCID NO: 0000-0003-3965-0222

<sup>3</sup> Öğretmen, Saime Salih Konca Anaokulu Antalya ORCID NO: 0000-0001-6953-0614

<sup>4</sup> Okul Müdürü, Orgeneral Eşref Bitlis İlkokulu İstanbul, ORCID NO:0000-0002-2878-9643

<sup>5</sup> Şube Müdürü, Sultangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü İstanbul ORCID NO:0000-0003-3801-1197

<sup>6</sup> Okul Müdürü, Sincan ilkokulu Ankara, ORCID NO:0000-0001-7911-2184

Her çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna girdiğinde kendi kişilik özellikleri ve ailenin sosyo-kültürel özellikleri çerçevesinde geliştirdiği davranış kalıpları vardır. Bu davranışlardan bazıları okuldaki arkadaşlarıyla iyi geçinmesini zorlaştırır. Şüphesiz her çocuk farklı bir bireydir ve her çocuğun kendine özgü davranışları olması normaldir. Ancak bir grup içinde olmak, yetişkinler ve akranlarla sağlıklı bir ilişki kurmak için güvenli ve kabul edilebilir davranışlara sahip olmak son derece önemlidir. Bu davranışların kazanılmasında eğitimci çok önemli bir rol oynamaktadır. Ancak bu başarıya sadece öğretme çabası ile ulaşılamaz. Okulda çalışan diğer personel ve özellikle ailelerle işbirliğine ihtiyaç vardır. Her anaokulu öğretmenin öğretme-öğrenme etkinliklerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için pedagojik becerilere, etkili sınıf yönetimi stratejilerine ve istenmeyen davranışların oluşmasını önleme ve bu tür davranışlar ortaya çıktığında bunları ortadan kaldırma stratejilerine sahip olması gerekir.

Bu bağlamda bu çalışmada okul öncesi kademedeki, öğretmenin istenmeyen davranışlara ilişkin önleme ve müdahale yaklaşımları ele alınacaktır.

### Araştırmanın Problemi

Bu çalışmanın problem cümlesi aşağıda belirtilmiştir:

Okul öncesi öğretmenlerinin, okulda istenmeyen davranışları önleme ve davranışlara müdahale yaklaşımları nelerdir?

### Alt Problemler

Bu araştırmada alt problemler olarak aşağıda ki sorulara cevap aranmıştır:

- ✓ Okul öncesi öğretmenlerinin ideal sınıf yönetimi ve ideal okul öncesi öğretmeni algıları nasıldır?
- ✓ Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışları gösteren çocuklara davranış tarzı nasıldır?
- ✓ Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı teknikler nelerdir?
- ✓ Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı teknikler
  - a. Yaşa,
  - b. Medeni Duruma,
  - c. Mesleki Kıdeme ve
  - d. Öğrenim durumuna göre farklılık göstermekte midir?

### Araştırmanın Amacı

Yukarıdaki düşünceler ışığında, bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi eğitimde öğretmenlerin istenmeyen davranışları önleme ve bu davranışlara müdahale etmek için etkili yöntemleri saptamak ve çözüm önerileri sunmaktır.

### Araştırmanın Önemi

Özel gereksinimli bireylere sahip ailelerin, çocuklarını özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine kayıt ettiren araştırma sonucu ile ortaya çıkan fakat daha önce farkında olmadıkları özelliklere de dikkatlerini çekmenin sağlanacağı düşünülmektedir.

### Sınırlılıklar

Bu araştırma örneklem ve anket soruları ile sınırlandırılmıştır. Bu yüzden araştırma sonuçları yorumlanırken ve sonuçlar genellenirken sınırlılıkların dikkate alınması gerekmektedir.

### Varsayımlar

Araştırmaya katılan örneklem grubu öğretmenlerinin ölçeklere verdikleri cevapların onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttıkları varsayılmaktadır.

## KAVRAMSAL ÇERÇEVE

### Okul Öncesi Eğitim

Öğrenciler okul öncesi eğitim süresince, yeterlilikleri, gelişim sahaları üzerine eğitim alırlarken diğer taraftan istenmeyen tutumlarının engellenmesi, uygun tutumların ise edinilmesi, gelecekte otoritelerini sağlayabilen kişiler olabilmeleri öğretmenlerinin uyguladığı sınıf yönetimi politikalarıyla ilgilidir (Başar, 2001).

0-77 aylık çocukların gelişimleriyle kişisel niteliklerine uyumlu, çevre imkanları ve zengin içerikli fırsatlar sunan okul öncesi eğitim süreci, çocukların fiziksel, bilişsel, toplumsal ve duygusal açıdan gelişimlerini desteklemektedir.

Okul öncesi eğitim, öğrencileri toplumun kültürel değerleriyle optimum şekilde yönelten ve ilköğretim süreci için yetiştiren temel eğitim bütünlüğündeki eğitim dönemidir (Turaşlı, 2007). Okulöncesi eğitim öğrencileri ilk dönemlerinde karşılaştıkları toplumsal, iktisadi, çevre ve deneyim farklılıklar, gelecek senelerde meydana gelecek gelişimlerdeki farklılıkların sebeplerini oluşturur. Diğer eğitim süreçleri kadar okul öncesi eğitiminde çocuk gelişimi üzerindeki etkisi yadsınmaz. Okul öncesi eğitimin fiziksel, toplumsal, bilişsel ve duygusal açıdan çocukların gelişimi için sunduğu eğitim çocukların okulda başladıkları vakit katkısını gösterir. Öte yandan araştırmalara göre insanları bilişsel açıdan en verimli dönemin 0-8 yaş aralığı olduğu açıklanmıştır. Yine Dr. Bloom tarafında yürütülen bir araştırma nihayetinde insan öğrendiklerinin yüzde 80'ini 8 yaşında yüzde 50'si ise 4 yaşında edindiği belirtilmiştir (MEB, 2002).

Bir başka çalışmaya göre 0-6 yaş aralığı çocukların öğrenme ve gelişim açısından en verimli dönem olduğu belirmiştir. Yine okulöncesi eğitim sürecinde çocuk mutluluk, sağlık temellerini oluşturacak edineceği alışkanlık, sosyal tutum ve kimlik yapısı şekillenecektir (Öktem, 1986). Doğduğu anadan ilkokul çağına dek geçen okul öncesi eğitim sürecinin, çocuğun kişisel niteliklerini ve gelişim seviyeleriyle uyumlu şekilde çevrelerini algılama ve sosyal tutumlar geliştirmesinde etkili olmaktadır (Poyraz, 2003).

İnsanların doğuştan gelen yeterlilikleri ve kabiliyetlerinin azami düzeye yükseltilebilmesi ve bunun yansıtılabilmesi için uyarıcılara gerek duyulmaktadır. Söz konusu uyarıcılar, çocukların fiziksel, bilişsel, toplumsal ve duygusal açıdan gelişimini arttıracak ve destek sunacak her çeşit tabii ve çevresel faktörlerden meydana gelir. Tüm bunların gereğince gerçekleştirilememesi gelecek dönemlerde bu imkanlar sunulsa dahi mevcut gelişim sınırlı olacaktır. Öte yandan erken dönemde çocuğun edindiği deneyim ve kabiliyetlerin sağladığı donanımlar gelecekte öğrenme kabiliyetlerinde destekleyici etki yaratırken; aynı zamanda onların toplumsal ve duygusal yaşamını pozitif açıdan etkilemektedir (MEB, 2002).

Çocuklar için okul öncesi eğitim onların ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerini arttırmada etkin paya sahiptir. Okul öncesi eğitim çocukların toplumsal ve duygusal açıdan hazırbulunuşluklarıyla beraber bilişsel olgunluklarını güçlendirmekte; bu da bu sürecin öncül hizmetleri arasında yer almaktadır. Eğitim süresince çocuklara fikirlerini, hislerini açıklama fırsatları sunarak kendini tanımasına imkan sağlanır. Böylece çocukların konuşma kabiliyetleri kuvvetlendirilir, kendisine has ve yaratıcılık temeli tutumlar kazandırılır (Oğuzkan ve Aral, 1996).

Çocuklar okul öncesi eğitimle erken yaşlarında optimum gelişim fırsatları sağlanırken, ilköğretime hazırlanmaları ve kaliteli birey potansiyellerini yükseltmek açısından aktif rol oynamaktadır. Böylelikle okul öncesi eğitim sürecinde eğitim etkinliklerinde ağırlık gösterilmesi zaruri bir durum haline gelmektedir (Ural, 1986:14).

### Okul öncesi Eğitim Özellikleri

Okul öncesi eğitim kuruluşları, 0-6 yaş aralığındaki çocukları gelişimleri süresince sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar dahilinde, toplumun kültürel özellikleriyle uygun olarak yönlendirmektedir. Böylelikle eğitim kurumlarında sağlam bir kişilik, sosyal duyarlılık ve yaratıcı zekanın temellerini atılırken; temel işlevleri eğitim kapsamında uzman eğitim personeline sahip sosyal organizasyonlardır (Aksoy, 1995; Akt:Poyraz, Dere, 2001).

Okul öncesi eğitim süreci çocukların hayatındaki temel gereksinimleri de öncelikleri belirlemektedir. Hayatın ilk aylarında, bu gereksinimlerin en önemlisi beslenme, temizlik ve uyku benzeri başlıca hayati gereksinimlerdir. Çocukların başlıca gereksinimlerinin giderilmesinde yetişkin tutumu, dünyaya bakış açıları, bireylere karşı güven duyma veya güvensiz hissetme temelini oluşturmaktadır. Eğitim süresince hareket özgürlüğü, yetişkin desteği, diğerleriyle oynama, oyun oynama gereksinimleri yer almaktadır. Bu ihtiyaçları karşılamak, eğitimde çocuklara sağlanacak temel prensipler kapsamındadır. Okul öncesi eğitimin bu genel prensiplerine ek olarak, birçok uzmanın ortak olarak kabul ettiği ilkelerden veya altın kurallardan söz edilebilir. Bir bakıma, bu ilkeler, bir çocuğu büyütme amaçlayan veya yaşını gerektiren insan tiplendirmesinin belirleyicileri olarak tanımlanabilir. Kabul edilebilir sosyal davranışlar elde etmek için bazı ortak özelliklerin belirlenmesinin gerekliliği göz ardı edilmemelidir. Fakat bunu yaparken çocuğun kişisel niteliklere ve gelişim yeterliliğine sahip olduğu özel dönemleri dikkate almak gerekmektedir (Oktay, 1999).

Bir eğitim programı, istenen sonuçları elde etmek için etkili bir şekilde kullanmada temel bir kaynak olması için belirli özelliklere sahip olmalıdır. Okul öncesi eğitim programı için bu özellikler, gelişimini tamamlamamış ve ciddi bir oyuna ihtiyacı olan çocuk için olacağı gibi bazı ayrıcalıklar içermektedir. Diğer bazı durumlar, eğitim seviyesinden bağımsız olarak vazgeçilmez ortak niteliklerdir (Genç, 1997).

Okulöncesi eğitim süreci, , meslektaşlar ve çalışanlar/ebeveynler arasındaki ilişkilerin kalitesini göz önünde bulundurarak, çocukların yaşam kalitesini ve çalışma ortamını daha çekici hale getirerek etkin bir şekilde iyileştirmelidir(Katz, 1994'den akt: Şıvgın, 2005).

Okul öncesi eğitim süreci çocuk gereksinim ve ilgilerini karşılamak için iyi organize edilmelidir. Ebeveynler, aile üyeleri, toplum ve çocuk gelişimi teorilerinden gelen bilgiler programın kurulmasında etkilidir. Tüm yaş seviyeleri için neyin uygun olduğuna, kitaplardan, dergilerdeki gelişim ile ilgili profesyonel makalelere, web sitelerine ve erken çocukluk eğitimi için meslek kuruluşlarına ait bilgiler programın gelişimine destek olmalıdır (Moore, 2001). Okul öncesi eğitim programı tasarlanan aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır (Bredenkamp ve diğ. 1992):

- ✓ Çocuğun gelişim bilgileri
- ✓ Çocuğun bireysel nitelikleri
- ✓ Çeşitli branşlara ilişkin temel veriler
- ✓ Kültürel olgular
- ✓ Ebeveynlerin talepleri
- ✓ Sosyal yapıda çocuğun yeterlilik kazanması gereken ihtiyaçlarına dair bilgi

Okulöncesi eğitim programı, kaliteli hizmet sağlamalı ve kapsamlı şekilde tanımlanmalıdır. Eğitim programı; eğitimcilerin tutumları, soru sorma biçimleri, sınıf yönetme, ebeveyn ilişkileri, çocuk odaklı eğitim benzeri alanları içermelidir (Catron ve Allen, 1993'den akt: Şıvgın, 2005).

### Okul öncesi Eğitim Öğretmenleri

Problemler tutumlar asgari düzeyde tutabilmek için, bir grubun dahil edilmesini ve çocuklar için topluma adaptasyonunu kolaylaştıracak davranışsal değişiklikler oluşturmak ve uygunsuz tutumları azaltmak gereklidir. Okul öncesi eğitim kuruluşlarında bahsedilen bu yükümlülük öğretmenlerin yetkisindedir. Okul öncesi dönemde takınılan problemler tutumların temel nitelikler hususunda öğretmenlerin deneyimi olması ve geliştirilecek taktiklerin buna göre yapılandırılması önemlidir. (Akman vd., 2011).

Okul öncesi dönemde, çocukların çevrelerini keşfetmeye ve tanımlamaya çabaladığı çevresiyle iletişim kurmaya istekli olduğu, içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını ve bunun kültürel yapısıyla uyumlu tutum ve alışkanlıkları edinmeye eğilim gösterdiği bir süreçtir. Çocukların kişiliklerinin temellerini oluşturduğu bu süreçte çocuklar, evde, okulda ve toplumsal yaşamda bilinçli desteğe gereksinim duymaktadırlar. Erken yaşlarda optimum eğitim olanakları sunarak, çocukların kişisel bakım, beyin, konuşma, toplumsal, duygusal ve bilişsel kabiliyetlerinin gelişmesi desteklenebilir (Demiriz ve ark. 2003). Öte yandan, bu süreçte çocukların kişilik gelişiminde önemli rol oynayan çocukların bir takım temel ihtiyaçları vardır. Böylece en mühim görevler eğitimcilerin sorumluluğundadır (Öktem, 1986).

Eğitim sürecinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecinde;Çocuklardaki gelişim özelliklerinin, ilgi alanlarının ve isteklerinin, ihtiyaçlarının, çocuğun ailesinin ve çevresel faktörleri dikkate alınır (MEB, 2002).

Fiziksel koşullar ve eğitim programı açısından iyi hazırlanmış bir okul öncesi kurumda, çocuk arkadaşlarıyla ilişki kurmayı, birlikte bir şeyler yapmayı, toplumda işbirliği yapmayı ve sorumluluk almayı ve sorumluluklarını yerine getirmeyi ve becerilerini geliştirmeyi öğrenir (Demiriz ve ark., 2003).

İnsan potansiyelinin en üst sınırlara kadar geliştirilmesi ancak çok erken yıllarda sağlanabilecek fırsatlarla mümkündür (Şahin, 2005).

Öğretmenler tarafından, çocukların davranış süreçleri takip edilmeli ve bu takip süreci düzenli olmalı, çocukların davranışlarının öncülleri dikkate alınarak kendi yönetim stratejileri geliştirilmelidir. Bu stratejiler doğrultusunda davranışların neden-sonuç ilişkisi içinde değerlendirildiği daha nitelikli sınıf yönetimi ve disiplini gerçekleştirilir. Öte yandan yapılandırmacı yaklaşım, Vygotsky ve Piaget'nin çocukların davranışlarına ilişkin görüşlerinin farklı olduğunu göstermektedir.

Çocukların algı ve bilişsel süreçleri davranış kazanmada ve öğrenmede önemli belirleyicilerdir. Çocuklar kendi davranışlarını etkin bir şekilde inşa eder, kendi deneyimlerini anlamlandırır, yani farkında oldukları anlamına gelir (Nourt, 2009).

Okul öncesi eğitim çocuğun gelişimine uygun olmalı ve çocuklar bu aşamada aktif öğrenenlerdir. İlk çocuk aşaması öğrenmenin ilk adımındır. Kalkınma ilkeleri ciddiye alınmalı ve bu aşamada kriterler geliştirilmelidir. Programın bu aşamasında, çocukların bilişsel, sosyal, duygusal ve fiziksel potansiyellerini geliştirebilecekleri deneyimli personel ve ortamlar sağlamak gerekmektedir. Öğretmenler, okul öncesi eğitimin felsefesine ve içeriğine katılmalı ve anlamalıdır. Öğretmenler yaşam felsefesi, aile dinamikleri, çocuk ihtiyaçları ve aileleriyle birlikte olumlu bir takım ruhu oluşturarak hizmet etmelidir. Öğretmenlerin ayrıca çocuk gelişimi ve öğrenme teorilerine aşina olmaları gerekir. Öğretmenin en önemli görevi çocuğu anlamaktır. Çocukların düşüncelerini anlayan bir öğretmen, nasıl bilinmeyen çocukların sorularını açıkça ve açıkça ifade etmek ve fikirlerini ve düşüncelerini açıklamak için nasıl yapı ve program sunacağını bilmelidir (Şıvgın, 2005).



## Okul öncesi Eğitimde Disiplin Problemleri

Okul öncesi eğitim sürecinde öğrencilerin gelişim alanları desteklenirken, istenmeyen davranışlarını engellemek, istenen davranışları elde etmek ve kendi kendini sağlayan bireyler olmak için öğretmenler tarafından uygulanan sınıf yönetimi stratejileri çok önemlidir. gelecekte kontrol. (Basar, 2001).

Sorunlu davranışları içselleştirme ve sorunlu davranışları dışsallaştırma olarak sınıflandırdılar .” Vurmak, çalmak, tehdit etmek, saldırganlık, aşırı hareketlilik, anti-sosyal ve devam etmekte olan faaliyetlere karşı koymak, direnmek, kurallara uymamak davranış türlerini içerir. İçsel yönelim problemleri davranışlardır; içe dönüklük, fiziksel şikayetler ve kaygı (kaygı, korku, kaygı, demans, vb.). Bu davranışları anlamak daha zordur. (Özbey, Alisinaoglu, 2009).

Öğretmenlerin sınıfta etkili bir öğrenme ortamı yaratmak için çocukların rahatsız edici veya uygunsuz davranışlarını yönetmelerinin büyük bir çaba olduğu bilinmektedir. Sınıf düzenini bozan, eğitim-öğretim faaliyetlerinin plana göre ilerlemesini engelleyen, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimi olumsuz yönde etkileyen ve disiplin öğretiminin ortak anlayışına ters düşen davranışlar genellikle istenmeyen sınıf davranışları olarak adlandırılır (Erol, 2006; Çakır, 2010 ; Yaman, 2010).

İstenmeyen davranış ve disipline etme stratejilerinin teorik temellerini tanımlamaya yönelik farklı yaklaşımlar olduğu ortaya çıktı. Skinner, Watson ve Thorndike gibi davranış teorisyenleri, çocukların öğrenme yoluyla olumlu ve olumsuz davranışları kazandıklarını veya değiştirdiklerini savunurlar (Özgün, 2008). Davranışçı yaklaşıma göre çocuklar uyarılara, yetişkinlere göre davranışlarını çevrelerinde model alarak şekillendirirler. İstenmeyen davranışlar, olumlu davranışlar gibi, gözlem yoluyla belirlenir (olumlu ve olumsuz)(Neisworth ve Buggey, 2009; Özgün, 2008).

Çocukların bu davranışın farkında olacak bilişsel yeterliliğe sahip olmadığı varsayılır. Çünkü Piaget çocukların düşünme tarzlarının yetişkinlerden farklı olduğunu ve bu nedenle yetişkinlerden farklı davrandıklarını belirtmektedir (Erdem ve Demirel, 2002; Özgün, 2008).

Okul öncesi dönemde uyku, temizlik-tuvalet ve yeme alışkanlıklarında problem davranışlar göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, bozulma, itaatsizlik, abartılı olma, küfür etme, yalan söyleme, inatçılık, kıskançlık, saldırganlık ve utangaçlık gibi davranışlar da problem olarak görülebilir. Davranışsal problemlerle uğraşırken; Uygun görmezden gelme, ödülü geri çekme, alternatif, sözlü uyarı verme ve tartışmadan kaçınma yöntemleri uygun olabilir. Davranışsal problemlerle uğraşmak, yetişkin yerine çocuk için fayda sağlayacaktır. Bu durum, çocuğa daha fazla arkadaşlıktan zevk alma, daha fazla beceri kazanma ve olumlu davranıştan zevk alma fırsatı verebilir (Birkan, 2002).

Sınıfta düzen ortamı oluşturulması, genel olarak disiplin kavramı ile açıklanabilir. Sınıftaki olumsuzlukların giderilmesi ve çocukların çevreleriyle uyum içinde davranmalarının desteklenmesi, sınıf içindeki disiplin anlayışının temelini oluşturmalıdır. Toplumdaki geleneksel algının aksine, çocuklar öğretmenlere veya büyüklere korkmadan, ancak korktukları bir kişi olmadan kurallara uygun davranmalı ve düzeni sağlamalıdır. (Kısa, 2009; Cüceloğlu, 2001).

Eğitimde disiplin süreci, eğitim etkinliklerinin en iyi şekilde uygulanması ve bu amaçların planlanan amaçlara ulaşıncaya kadar sürdürülmesi için belirli bir düzeni sağlayan süreç olarak tanımlanabilir (Esen, 2006). Bu anlamda öğretmenlerin sınıflarında oluşturmaya çalıştıkları ortam ortak olsa da her öğretmenin bu ortamı oluşturma ve uygulama şekli farklı olacaktır. Bu aşamada öğretmenlerin sınıf liderliği ve disiplin uygulamalarına ilişkin bilgi ve deneyimlerinin farklı olması uygulamaların kalitesini etkilemektedir. Öğretmenin alanında bilgili olması, sınıfı etkili bir şekilde yönetmesi ve çocukları tanıması sınıfta ortaya çıkan durumlara müdahale etmesini kolaylaştırmaktadır(Gettinger & Fischer, 2015).

Öğretmen programdaki eğitim faaliyetlerini doğru bir şekilde planlayabilmeli ve bu uygulamaları gerçekleştirebilecek mesleki yeterliliğe sahip olmalıdır. Öğretmenin, sınıftaki planlarını uygularken çocukları iyi gözleyebilmesi ve ortaya çıkabilecek olumsuzlukları yönetmek için olgunluğa sahip olması önemlidir (Akçadağ, 2005; Öztürk, 2002). Öte yandan, klasik disiplin görüşü ve spontane müdahaleler, çocuklar için gerekli disiplin anlayışlarının oluşumunu negatif etkiler.

Eğitim örgütlerindeki gözlem sırasında, saldırgan davranış ortaya çıkmadan ve saldırgan davranışın sonucuna odaklanmadan önce öğretmenlerin çoğunun herhangi bir önlem almadığı belirlenmiştir. Bu süreçte, çocukların olumlu davranışlarına vurgu yapılmamıştır ve bu davranışların güçlendirilmesi denenmemiştir. Agresif davranışların ortaya çıkmasından sonra, öğretmenlerin kullandıkları stratejilerin çoğunun bir anda agresif davranışları ortadan kaldırdığı, ancak agresif davranışların bir süre sonra yeniden ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, öğretmenin cevap verme oranı ve saldırgan davranış sonucu zarar gören çocuğun tepkisi doğrudan orantılı olarak artmıştır. Fiziksel olarak agresif davranışların kötü sonuçlar verdiği durumlarda, öğretmenler daha fazla sinirlenme eğilimindedir ve saldırgan davranan çocuğu cezalandırma eğilimindedir (Özdemir ve Tepeli, 2016).

Okul öncesi eğitim programının; çocuğun karar verme ve bağımsızlık yolu ile kendinin farkında olmasını, bireysel etkinlikler ve deneyimler yolu ile sosyal becerilerini geliştirmesini, inceleme, araştırma, keşfetme için teşvik edilmesini, dil gelişiminin, matematik becerilerinin geliştirilmesini, sanat, müzik, rol oynama yolu ile kendini ifade etmesini içeren bir çok olanakları sunacak şekilde geliştirilmesine dikkat edilmelidir. Aynı zamanda program, güvenlik, beslenme, sağlık eğitimi, saygı gösterme, örnek olma, takdir etme ve değer verme konularında içereceği örnek yaşantılarla, çocukların içselleştirme yapmalarına olanak tanınmalıdır (Güler, 2001).

## YÖNTEM

### Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli kapsamında mevcut duruma yönelik kesitsel veri sağlanmaktadır. Karasar'a (1999) göre tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu nedenle araştırma modeli olarak tarama modeli seçilmiştir.

### Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Aydın ili Koçarlı ilçesidir. Örneklemi ise tesadüfî yöntem ile seçilen 87 kişiden oluşturulmuştur.

### Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada kullanılan veri toplama aracı, Duygu ACAR'ın (2009) "Okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları davranış değiştirme stratejileri" isimli çalışmasından alınmıştır. Anket formu literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur.

Anketin güvenilir olup olmadığını sınamak amacıyla yapılan çözümlenme sonucunda ölçme aracının "Sizce Sınıf Yönetimi Nasıl Olmalıdır?" boyutunun Cronbach Alfa değeri 0,78, "Olumsuz Davranış Gösteren Çocuklara Nasıl Davranırsınız?" boyutunun Cronbach Alfa değeri 0,87 ve "Sınıfta Oluşan İstenmeyen Davranışları Önlemek İçin Uyguladığınız Teknikler Nelerdir?" boyutunun Cronbach Alfa değeri 0,63 olarak bulunmuştur.

### İstenmeyen Davranışlara Müdahale Anketi

Bu bölümde ankete katılanlara araştırmacı tarafından derlenen ankette bulunan 71 adet soru yöneltilmiştir. Ölçme aracı 5'li likert tipinde olduğu için İstenmeyen Davranışlara Müdahale Anketine dair görüşler, "Kesinlikle Katılıyorum" (5), "Katılıyorum" (4), "Kararsızım" (3), "Katılmıyorum" (2), "Kesinlikle Katılmıyorum" (1) şeklinde puanlanmıştır.

Beş dereceli likert tipi ölçme aracı olarak geliştirilen anketin puan aralığı aşağıda belirtilmiştir:

**Tablo 1:** Beş dereceli likert tipi ölçme aracı olarak geliştirilen anketin puan aralığı

Seçenek	Seçenek Puanı	Seçenek Puan Aralığı
"Kesinlikle Katılmıyorum"	1	1,00 - 1,79
"Katılmıyorum"	2	1,80 - 2,59
"Kararsızım"	3	2,60 - 3,39
"Katılıyorum"	4	3,40 - 4,19
"Kesinlikle Katılıyorum"	5	4,20 - 5,00

Likert tipi beşli derecelendirmenin kullanıldığı bir tutum ölçeğinin güvenilirliği için Cronbach tarafından geliştirilmiş olan alfa( $\alpha$ ) katsayısı kullanılır (Tavşancıl, 2006. 152).

### Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin kullanılabilirliği kontrol edildikten sonra bilgisayara aktarılmış ve değerlendirme için gerekli tüm hesaplamalar "SPSS 15.0 (Statistical Package For Social Sciences) for Windows" yazılım paketi ile yapılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde ve değerlendirilmesinde frekans (f), ve yüzde (%) istatistiklerinden yararlanılmıştır. İstenmeyen Davranışlara Müdahale Anketi konusundaki düşüncelerinin; yaşa, Cinsiyete, Mesleki Kıdeme ve görev statüsüne göre, öğretmeni olduğu yaş grubuna göre, davranış değiştirme stratejileri hizmet içi eğitimi olup olmaması durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için ise t testi, Varyans Analizi ve ANOVA analizi uygulanmıştır.

## BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma grubuna ve alt amaçlara ilişkin elde edile bulgular sırasıyla verilecektir.

### Çalışma Grubu

Anket uygulanan çalışma grubuna ait bulgulara yer verilmiştir.

**Tablo 3:**Çalışma Grubuna İlişkin Bulgular

Cinsiyet		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	Erkek	67	77	77	77
	Kadın	20	23	23	100
	Total	87	100	100	
Yaş		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	26-30 yaş	57	65,5	65,5	65,5
	31-35 yaş	26	29,9	29,9	95,4
	36-40 yaş	4	4,6	4,6	100
	Total	87	100	100	
Mesleki Kıdem		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	6-8 Yıl	19	21,8	21,8	21,8
	9-15 Yıl	34	39,1	39,1	60,9
	16 ve Üzeri	34	39,1	39,1	100
	Total	87	100	100	
Okul Kıdemi		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	1-2 Yıl	3	3,4	3,4	3,4
	6-8 Yıl	50	57,5	57,5	60,9
	9-15 Yıl	30	34,5	34,5	95,4
	16 ve Üzeri	4	4,6	4,6	100
	Total	87	100	100	
Çocuk Durumu		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	Evet	76	87,4	87,4	87,4
	Hayır	11	12,6	12,6	100
	Total	87	100	100	
Eğitim Durumu		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cevap	Lisans	34	39,1	39,1	39,1
	Yüksek Lisans	51	58,6	58,6	97,7
	Doktora	2	2,3	2,3	100
	Total	87	100	100	

Çalışma gurubunu oluşturan öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı incelendiğinde toplam 87 öğretmenin 67'sinin (%77,0) Erkek 20'sinin (%23,0) Kadın olduğu görülmüştür. Bu durum araştırma gurubu içerisinde Kadınların sayısının erkeklerin sayısına göre daha az olduğu ortaya çıkmıştır.

Çalışma gurubunu oluşturan öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı incelendiğinde toplam 87 öğretmenin 57'sinin (%65,5) 26-30, 26'sının (%29,9) 31-35, 4'ünün (%4,6) 36-40 yaş olduğu görülmüştür. Bu dağılım, yaş değişkeni bakımından alt gruplar içerisinde en kalabalık grubu 26-30 yaş grubunun oluşturduğunu bunu sıra ile 31-35 yaş ve 36-40 yaş gruplarının izlediğini ortaya çıkarmıştır.

Çalışma gurubunu oluşturan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Sürelerine Göre Dağılımı incelendiğinde toplam 87 öğretmenin 19'unun (%21,8) 6-8 Yıl, 34'ünün (%39,1) 9-15 Yıl, 34'ünün (%39,1) 16 ve Üzeri yılları arasında kıdeme sahip olduğu görülmüştür. Yine bu değişkenden kaynaklanan dağılımlarda 9-15 yaşları arasındaki bireyler en büyük sayıyı temsil ederken, bunu 16 veya 68 yaşlarındakiler izlemektedir. Çalışma gurubunu oluşturan Öğretmenlerin Halen Çalıştığı Okuldaki Kıdemi Sürelerine Göre Dağılımı incelendiğinde toplam 87 yönetici ve öğretmenin 3'ünün (%3,4) 1-2 Yıl, 50'sinin (%57,5) 6-8 Yıl, 30'unun (%34,5) 9-15 Yıl, 4'ünün (%4,6) 16 ve Üzeri yılları arasında kıdeme sahip olduğu görülmüştür. Yine bu değişkenden elde edilen dağılımlarda en büyük sayıyı 68 yaş ve üstü yetişkinlerin oluşturduğu, bunu sırasıyla 9-15 yaş ve üzeri, 16 yaş ve üzeri ve 12 yaş üstü yetişkinlerin izlediği bulunmuştur. Çalışma gurubunu oluşturan Öğretmenlerin Okula Giden Çocuğu Olup Olmaması Durumuna Göre Dağılımı incelendiğinde toplam 87 kişinin 76'sının (%87,4) okula giden çocuğu olduğu ve 11'inin (%12,6) olmadığı olduğu görülmüştür.

### Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan "Okul Öncesi Öğretmenlerin ideal sınıf yönetimi ve ideal sınıf öğretmeni algıları nasıldır?" sorusunun cevabı için anketin 1-32. Sorulara verilen cevapların ortalamaları aşağıda verilmiştir:

**Tablo 4:** İdeal Sınıf Yönetimine İlişkin Bulgular

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Öğretmen hös görülü olmalı	87	2,00	5,00	4,30	0,70
Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli	87	2,00	5,00	4,07	0,76
Katı kurallar olmalı	87	1,00	5,00	4,06	0,80
Öğretmen rehberlik yapmalı	87	1,00	5,00	4,02	0,75
Öğretmen adil olmalı	87	1,00	5,00	3,95	0,95
Aile desteği olmalı	87	1,00	5,00	3,94	0,92
Yaratıcılığa fırsat vermeli	87	1,00	5,00	3,93	0,77
Duruma göre değişebilir/ değişken olmalı	87	2,00	5,00	3,92	0,93
Tecrübeye dayalı olmalı	87	2,00	5,00	3,91	0,73
Öğretmen öğrenci arasındaki iliksi sevgiye dayalı olmalı	87	1,00	5,00	3,89	0,92
Öğretmenlerle işbirliği içinde olmalı	87	2,00	5,00	3,80	0,99
Bireysel ilgi gösterilmeli	87	1,00	5,00	3,72	1,00
Yeniliklerle dolu olmalı	87	1,00	5,00	3,67	0,91
Öğretmen demokratik olmalı	87	1,00	5,00	3,60	1,25
İstenmeyen davranışları değiştirmeye yönelik olmalı	87	1,00	5,00	3,31	0,99
Öğretmen liderliğinde olmalı	87	1,00	5,00	3,24	1,07
Öğretmen sabırlı olmalı	87	1,00	5,00	3,21	1,15
Özgür bir ortam olmalı	87	1,00	5,00	3,07	1,26
Özgüvenlerini geliştirmeye yönelik olmalı	87	1,00	5,00	3,01	1,29
Kararlı- tutarlı olmalı	87	1,00	5,00	2,86	1,07
Kurallar belirlenirken öğrencilerinde fikri alınmalı	87	1,00	5,00	2,79	1,27
Hem disiplinli hem özgür bir atmosfer olmalı	87	1,00	5,00	2,77	1,40
Belli bir disiplin içinde yönetilmeli	87	1,00	5,00	2,76	1,05
Öğretmen sevecen olmalı	87	1,00	5,00	2,62	1,13
Öğretmen yumuşak mizaca sahip olmalı	87	1,00	5,00	2,56	1,19
Çocuğun seviyesine inilmeli	87	1,00	5,00	2,55	1,03
Öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci işbirliğine fırsat verilmeli	87	1,00	5,00	2,52	0,94
Öğretmen pozitif enerjiye sahip olmalı	87	1,00	5,00	2,38	1,06
Fiziksel mekan öğreniciye göre düzenlenmeli	87	1,00	5,00	2,38	1,31
Öğretmen tatlı sert olmalı	87	1,00	5,00	2,21	1,14
Öğretmen sıcak ve samimi olmalı	87	1,00	5,00	2,06	1,07
Öğrenci merkezli olmalı	87	1,00	5,00	1,87	1,01

Araştırmanın Birinci alt problemi olan Okul Öncesi Öğretmenlerin ideal sınıf yönetimi ve ideal sınıf öğretmeni algıları hakkındaki bulgular incelendiğinde, “Öğretmen hös görülü olmalı ( $\bar{X}=4,30$ )”, “Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli ( $\bar{X}=4,33$ )”, “Katı kurallar olmalı ( $\bar{X}=4,06$ )”, “Öğretmen rehberlik yapmalı ( $\bar{X}=4,02$ )”, “Öğretmen adil olmalı ( $\bar{X}=3,95$ )” yönetim tarzlarının ilk 5 sırayı aldıkları görülmektedir.

### İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın Birinci alt problemi olan “Okul Öncesi Öğretmenlerin sınıftaki istenmeyen davranışları gösteren çocuklara davranış tarzı nasıldır?” sorusunun cevabı için anketin 33-67. Sorulara verilen cevapların ortalamaları aşağıda verilmiştir:

**Tablo 5:** Öğretmenin Çocuklara Davranış Tarzına İlişkin Bulgular

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Bir daha yapmaması gerektiğini söylenilmeli	87	2,00	5,00	4,08	0,75
Roller verilmeli	87	1,00	5,00	4,07	0,86
Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli	87	2,00	5,00	4,07	0,76
Uygunsuz davranışın sebebini sorulmalı	87	2,00	5,00	4,06	0,75
Davranışın yanlış olduğunu açıklanmalı	87	2,00	5,00	4,05	0,68
Öğretmen rehberlik yapmalı	87	1,00	5,00	4,02	0,75
Uyarılarda bulunulmalı	87	2,00	5,00	4,00	0,98
Sakin bir dille konuşulmalı	87	1,00	5,00	3,97	0,99
Öğretmen adil olmalı	87	1,00	5,00	3,95	0,95



Aile desteği olmalı	87	1,00	5,00	3,94	0,92
"Beden Dili"ni kullanarak davranış karşısında hissedilenleri Açıklanmalı	87	2,00	5,00	3,93	0,82
Yaratıcılığa fırsat vermeli	87	1,00	5,00	3,93	0,77
Duruma göre değişebilir/ değişken olmalı	87	2,00	5,00	3,92	0,93
Kurallar hatırlatılmalı	87	2,00	5,00	3,92	0,73
Tecrübeye dayalı olmalı	87	2,00	5,00	3,91	0,73
Rehber öğretmene sorulmalı	87	1,00	5,00	3,90	0,76
Davranışın yanlışlığını düşünmesini istenilmeli	87	2,00	5,00	3,90	0,73
Öğretmenlerle işbirliği içinde olmalı	87	2,00	5,00	3,80	0,99
Aileyle iletişim kurulmalı	87	2,00	5,00	3,80	0,83
İletişim kurulmalı	87	1,00	5,00	3,75	1,17
Yeniliklerle dolu olmalı	87	1,00	5,00	3,67	0,91
Öğretmen demokratik olmalı	87	1,00	5,00	3,60	1,25
İstenmeyen davranışları değiştirmeye yönelik olmalı	87	1,00	5,00	3,31	0,99
Öğretmen liderliğinde olmalı	87	1,00	5,00	3,24	1,07
Çocukla konuşulmalı.	87	1,00	5,00	3,15	1,21
Özgür bir ortam olmalı	87	1,00	5,00	3,07	1,26
Özgüvenlerini geliştirmeye yönelik olmalı	87	1,00	5,00	3,01	1,29
Kararlı- tutarlı olmalı	87	1,00	5,00	2,86	1,07
Hem disiplinli hem özgür bir atmosfer olmalı	87	1,00	5,00	2,77	1,40
Belli bir disiplin içinde yönetilmeli	87	1,00	5,00	2,76	1,05
Çocuğun seviyesine inilmeli	87	1,00	5,00	2,55	1,03
Öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci işbirliğine fırsat verilmeli	87	1,00	5,00	2,52	0,94
Fiziksel mekan öğrenciye göre düzenlenmeli	87	1,00	5,00	2,38	1,31
Empati oluşturmaya çalışılmalı	87	1,00	5,00	2,22	1,20
Öğrenci merkezli olmalı	87	1,00	5,00	1,87	1,01

Araştırmanın İkinci alt problemi olan Okul Öncesi Öğretmenlerin sınıftaki istenmeyen davranışları gösteren çocuklara davranış tarzlarına ilişkin bulgular incelendiğinde, Bir daha yapmaması gerektiğini söylenilmeli ( $\bar{X}=4,08$ ), Roller verilmeli ( $\bar{X}=4,07$ ), Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli ( $\bar{X}=4,07$ ), Uygunsuz davranışın sebebini sorulmalı ( $\bar{X}=4,06$ ) ve Davranışın yanlış olduğunu açıklanmalı ( $\bar{X}=4,05$ ) davranış tarzlarının 5 sırayı aldıkları görülmektedir.

### Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı teknikler nelerdir?” sorusunun cevabı için anketin 68-76. sorulara verilen cevapların ortalamaları aşağıda verilmiştir:

**Tablo 6:**İstenmeyen Davranışlara Önleme Teknikleri

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
<b>Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yasamla bağlantısını kurma tekniği</b>	<b>87</b>	<b>2,00</b>	<b>5,00</b>	<b>4,08</b>	<b>0,75</b>
<b>Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği</b>	<b>87</b>	<b>1,00</b>	<b>5,00</b>	<b>4,07</b>	<b>0,86</b>
<b>Dur ve düşün tekniği</b>	<b>87</b>	<b>2,00</b>	<b>5,00</b>	<b>4,06</b>	<b>0,75</b>
Öğren-anlat tekniği	87	2,00	5,00	4,00	0,98
Çocuktan-çocuğa tekniği	87	2,00	5,00	3,92	0,73
Öğrenen merkezli eğitim ve aktif katılım tekniği	87	1,00	5,00	3,90	0,76
Günlük davranış tablosu hazırlama tekniği	87	2,00	5,00	3,80	0,83
Kurallar belirlenirken öğrencilerinde fikri alınmalı	87	1,00	5,00	2,79	1,27
Konuşma tekniği	87	1,00	5,00	2,62	1,13

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı tekniklere ilişkin bulgular incelendiğinde, Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yasamla bağlantısını kurma tekniği ( $\bar{X}=4,08$ ), Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği ( $\bar{X}=4,07$ ) ve Dur ve düşün tekniğinin ( $\bar{X}=4,06$ ) ilk üç sırayı alan teknik olduğu görülmektedir.

### Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan, Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı tekniklerin yaşa, çocuk sahibi olup olmamalarına, mesleki kıdeme ve öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterip gösterilmediğinin tespiti için yapılan t-testi ve ANOVA analizlerine ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

**Tablo 7:** İstenmeyen Davranışlara Önleme Tekniklerinin Yaşa Göre Farklılaşması

ANOVA SONUÇLARI		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlılık Düzeyi
Konuşma tekniği Dur ve düşün tekniği	Between Groups	2,607	2	1,304	1,331	0,270	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	82,289	84	0,980			
	Total	84,897	86				
	Total	50,069	86				
Günlük davranış tablosu hazırlama tekniği	Between Groups	2,537	2	1,269	2,322	0,104	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	45,899	84	0,546			
	Total	48,437	86				
Öğrenen merkezli eğitim ve aktif katılım tekniği	Between Groups	1,797	2	0,899	0,941	0,394	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	80,203	84	0,955			
	Total	82,000	86				
Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yasamla bağlantısını kurma tekniği	Between Groups	0,960	2	0,480	0,887	0,416	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	45,477	84	0,541			
	Total	46,437	86				
Öğren-anlat tekniği	<b>Between Groups</b>	<b>5,501</b>	<b>2</b>	<b>2,751</b>	<b>3,978</b>	<b>0,022</b>	<b>(**)</b> <b>P&lt;0,05</b> <b>ANLAMLI</b>
	<b>Within Groups</b>	<b>58,085</b>	<b>84</b>	<b>0,691</b>			
	<b>Total</b>	<b>63,586</b>	<b>86</b>				
Çocuktan-çocuğa tekniği	Between Groups	1,880	2	0,940	0,653	0,523	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	120,971	84	1,440			
	Total	122,851	86				
Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği	<b>Between Groups</b>	<b>4,017</b>	<b>2</b>	<b>2,008</b>	<b>3,149</b>	<b>0,048</b>	<b>(**)</b> <b>P&lt;0,05</b> <b>ANLAMLI</b>
	<b>Within Groups</b>	<b>53,570</b>	<b>84</b>	<b>0,638</b>			
	<b>Total</b>	<b>57,586</b>	<b>86</b>				

Yapılan ANOVA analizi sonucunda İstenmeyen Davranışları Önleme Tekniklerinde, Yaş değişkenine göre  $P < 0,05$  düzeyinde anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Farklılık Gösteren Teknikler (\*\*) ile belirtilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için yapılan Tukey testi sonucunda Yaş ortalaması 31-40 olanların bu teknikleri daha çok kullandıkları görülmüştür.

**Tablo 8:** Örgütsel Değişim Yönetimi Kapsamında 12 Yıllık Eğitim Kademesinde Karşılaşılan Sorunların Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması

ANOVA SONUÇLARI		Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlılık Düzeyi
Konuşma tekniği	Between Groups	2,320	2	1,160	1,860	0,162	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	52,392	84	0,624			
	Total	54,713	86				
Dur ve düşün tekniği	Between Groups	4,951	2	2,476	1,280	0,283	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	162,451	84	1,934			
	Total	167,402	86				
Günlük davranış tablosu hazırlama tekniği	Between Groups	1,339	2	0,669	0,769	0,467	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	73,098	84	0,870			
	Total	74,437	86				
Öğrenen merkezli eğitim ve aktif katılım tekniği	Between Groups	1,488	2	0,744	0,694	0,502	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	90,029	84	1,072			
	Total	91,517	86				
Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yasamla bağlantısını kurma tekniği	Between Groups	1,070	2	0,535	0,519	0,597	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	86,539	84	1,030			
	Total	87,609	86				
Öğren-anlat tekniği	Between Groups	1,738	2	0,869	0,497	0,610	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	146,745	84	1,747			
	Total	148,483	86				
Çocuktan-çocuğa tekniği	Between Groups	1,165	2	0,582	0,359	0,700	P > 0,05

	Within Groups	136,422	84	1,624			Anlamli değil
	Total	137,586	86				
Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği	Between Groups	3,427	2	1,713	3,198	0,046	(**) P<0,05 ANLAMLI
	Within Groups	45,010	84	0,536			
	Total	48,437	86				

Yapılan ANOVA analizi sonucunda İstenmeyen Davranışları Önleme Tekniklerinde, Eğitim durumu değişkenine göre  $P<0,05$  düzeyinde anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Farklılık Gösteren Teknikler (\*\*) ile belirtilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için yapılan Tukey testi sonucunda Lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin bu teknikleri daha çok kullandıkları görülmüştür.

**Tablo 9:** İstenmeyen Davranışlara Önleme Tekniklerinin Çocuk Sahibi Olup Olmalarına Göre Farklılaşması

İFADELER	CİNSİYET	N (Sayı)	Mean (Ortalama)	Std. Deviation (Standart sapma)	Std. Error Mean (Standart sapma)	t	p	Anlamlılık Düzeyi
Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yaşamla bağlantısını kurma tekniği	Var	76	2,566	1,087	0,125	-1,190	0,237	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	3,000	1,414	0,426	-0,977		
Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği	Var	76	4,039	0,738	0,085	-0,584	0,561	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	4,182	0,874	0,263	-0,514		
Dur ve düşün tekniği	Var	76	3,829	0,806	0,093	0,715	0,477	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	3,636	1,027	0,310	0,596		
Öğren-anlat tekniği	Var	76	3,868	0,754	0,087	-0,903	0,369	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	4,091	0,831	0,251	-0,839		
Çocuktan-çocuğa tekniği	Var	76	4,079	0,744	0,085	-0,049	0,961	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	4,091	0,831	0,251	-0,045		
Öğrenen merkezli eğitim ve aktif katılım tekniği	Var	76	3,987	0,986	0,113	-0,329	0,743	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	4,091	0,944	0,285	-0,340		
Günlük davranış tablosu hazırlama tekniği	Var	76	3,921	0,726	0,083	0,050	0,960	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	3,909	0,831	0,251	0,045		
Kurallar belirlenirken öğrencilerinde fikri alınmalı	Var	76	4,066	0,869	0,100	-0,090	0,928	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	4,091	0,831	0,251	-0,093		
Konuşma tekniği	Var	76	3,829	0,806	0,093	-0,903	0,369	P > 0,05 Anlamlı değil
	Yok	11	3,636	1,027	0,310	-0,839		

Yapılan t-testi analizi sonucunda İstenmeyen Davranışları Önleme Tekniklerinde çocuk sahibi olup olama durumuna göre  $P<0,05$  düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

**Tablo 10:** İstenmeyen Davranışlara Önleme Tekniklerinin Mesleki Kıdeme Göre Farklılaşması

ANOVA SONUÇLARI (MESLEKİ KIDEM)	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlılık Düzeyi	
Konuşma tekniği	Between Groups	0,776	2	0,388	0,604	0,549	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	53,937	84	0,642			
	Total	54,713	86				
Dur ve düşün tekniği	Between Groups	3,607	2	1,803	0,925	0,401	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	163,796	84	1,950			
	Total	167,402	86				
Günlük davranış tablosu hazırlama tekniği	Between Groups	1,381	2	0,691	0,794	0,455	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	73,056	84	0,870			
	Total	74,437	86				
Öğrenen merkezli eğitim ve aktif katılım tekniği	Between Groups	2,133	2	1,067	1,002	0,371	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	89,384	84	1,064			
	Total	91,517	86				
Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yaşamla bağlantısını kurma tekniği	Between Groups	3,902	2	1,951	1,958	0,148	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	83,707	84	0,997			
	Total	87,609	86				

Öğren-anlat tekniği	Between Groups	1,562	2	0,781	0,446	0,641	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	146,921	84	1,749			
	Total	148,483	86				
Çocuktan-çocuğa tekniği	Between Groups	0,021	2	0,011	0,006	0,994	P > 0,05 Anlamlı değil
	Within Groups	137,565	84	1,638			
	Total	137,586	86				
Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği	Between Groups	3,427	2	1,713	3,198	0,046	(**) P < 0,05 ANLAMLI
	Within Groups	45,010	84	0,536			
	Total	48,437	86				

Yapılan ANOVA analizi sonucunda İstenmeyen Davranışları Önleme Tekniklerinde, Mesleki Kıdem değişkenine göre  $P < 0,05$  düzeyinde anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Farklılık Gösteren Teknikler (\*\*) ile belirtilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için yapılan Tukey testi sonucunda Mesleki Kıdemi daha fazla olan öğretmenlerin bu teknikleri daha çok kullandıkları görülmüştür.

## SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu araştırma, ana sınıfı öğretmenlerinin yaşadığı sınıf içi disiplin sorunları ve bu sorunlara müdahale etmek için etkili yöntemleri saptamak ve çözüm önerileri sunmak amacıyla yapılmıştır.

Bu bölümde, araştırma sonuçları ve ortaya çıkan öneriler doğrultusunda çıkarılan sonuçlar sunulmaktadır.

### Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Okul Öncesi Öğretmenlerin ideal sınıf yönetimi ve ideal sınıf öğretmeni algıları nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, Öğretmen hös görülmesi, Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli, Katı kurallar olmalı, Öğretmen rehberlik yapmalı ve Öğretmen adil olmalı yönetim tarzlarının ilk 5 sırayı aldıkları sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Okul Öncesi Öğretmenlerin sınıftaki istenmeyen davranışları gösteren çocuklara davranış tarzı nasıldır?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, Bir daha yapmaması gerektiğini söylenmeli, Roller verilmeli, Disiplin ve kurallara uyma öğretilmeli, Uygunsuz davranışın sebebini sorulmalı ve Davranışın yanlış olduğunu açıklanmalı davranışlarının daha çok tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı teknikler nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde Somut örnekler kullanma ve konunun güncel yaşamla bağlantısını kurma tekniği, Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniği ve Dur ve düşün tekniğinin ilk üç sırayı alan teknikler olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan, Sınıfta oluşan istenmeyen davranışları önlemek ve müdahale etmek için öğretmenlerin uyguladığı tekniklerin yaşa, çocuk sahibi olup olmamalarına, mesleki kıdeme ve öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık gösterip gösterilmediğine ilişkin bulgular incelendiğinde, Öğren-anlat tekniği ve Basit ve anlaşılır sınıf kuralları koyma tekniğinin 31-40 yaş gruplarıncaya, mesleki kıdemi en fazla olan ve Lisansüstü eğitim alan öğretmenlerce tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Çocuk sahibi olup olunmamasına göre ise farklılık görülmemiştir.

### Öneriler

Yapılan araştırma sonucu bulgulara dayalı olarak aşağıdaki öneriler ettirilmiştir:

- ✓ Öğrenciler için Günlük davranış tablosu hazırlanmalıdır.
- ✓ Problem yaratan öğrenciler rehberlik servisi ile görüşürülmeli gerekiyor ise, Rehberlik ve Araştırma Servisleri ile irtibata geçirilmeli ve psikolojik destek almaları sağlanmalıdır
- ✓ Konuşma tekniğine daha fazla önem vermeli ve öğrencilerle konuşulmalı ve problemin özü tespit edilmelidir.

### KAYNAKÇA

Akçadağ, T. (2005). Sorun davranışların yönetimi. (Ed: H. Kıran), Etkili Sınıf Yönetimi içinde, Ankara: Anı Yayıncılık.

Akman B., Baydemir G., Akyol T. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Sorun Davranışlara İlişkin Düşünceleri E-Journal of New World Sciences Academy 2011, Volume: 6, Number: 2

Başar, H., (2001). Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Birkan, B., (2002). Çocuklarda Davranış Sorunları ve Başa Çıkma Yolları. Çoluk Çocuk Aylık Anne-Baba-Eğitimci Dergisi, s.17, ss.17-19.
- Cüceloğlu, D. (2001). Savaşçı (15. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Çakır, N. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinin disiplin anlayışları ile iç-dış denetim odakları arasındaki ilişki (Çanakkale İli Örneği).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Demiriz, S., Karadağ, A. ve Ulutaş, A., (2003). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitim Ortamı ve Donanımı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdem, E. & Demirel, Ö. (2002). Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 23: 81-87
- Erol, Z. (2006) Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Esen, H. (2006). İlk ve ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin kullandıkları disiplin türleri ( Edirne İli Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi. Edirne.
- Genç, Ş. (1997). Anasınıfı Öğretmenlerinin Eğitim Programından Yararlanma Derecesi ve Nedenlerinin Araştırılması, Yayımlanmamış Doktora Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Gettinger, M., & Fischer, C. (2015). Early childhood education classroom management. In E.T. Emmer & E. J. Sabornie (Eds.). Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues (2nd ed.). New York, NY: Routledge, Taylor and Francis.
- Güler, D. S. , (2001). 4-5 ve 6 Yaş Okul Öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara
- Kısa, D. (2009). Okulöncesi öğretmenlerinin altı yaş çocuklarının sorumluluk eğitiminde başvurdukları disiplin yöntemlerine ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- M.E.B. , (2002). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, MEB Yayınları, Ankara.
- Moore, K. B. , (2001). Curriculum Development: Plan For Next Year, Early Childhood Today, Vol.15, Issue.8
- Neisworth, J. and Buggey, T. (2009) Behavior Analysis and Principles in Early Childhood Education. In J Roopnarine and J. Johnson, (Eds) (2009) Approaches to Early Childhood Education (5 ed. Pp.186-210). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Nourt, P. M. (2009). Historical Perspectives on Early Childhood Education. In J Roopnarine and J. Johnson, (Eds) (2009) Approaches to Early Childhood Education (5 ed. Pp.3-48). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Oğuzkan, Ş. , Aral, G. , (1996). Orta Dereceli Kız Teknik Okulları Okul Öncesi Eğitimi, Devlet Kitapları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Oktay, A. , (1999). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim, 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Öktem, T., (1986). “S.S.Y.B. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Kuruluşlarında Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaşması Çalışmaları”, 4. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri, Ankara: Ya-Pa Yayınları.
- Özbey S. ve Alisinanoğlu F., (2009). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 60–72 Aylık Çocukların Problem Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi(s.494).
- Öngören Özdemir, S. ve Tepeli, S. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlarla baş etme stratejilerinin incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 17(2), 51- 70
- Özgün, Ö.(2008). Sınıfta İstenmeyen Davranışlar, Nedenleri, Yönetimi. Yaşare Aktaş Arnas& Fatma Sadık(Ed.) , Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi içinde (s.243-276). Ankara: Kök Yayıncılık.



- Öztürk, B. (2002). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi. E. Karip(Ed.), Sınıf Yönetimi içinde. Ankara: PEGEM Yayınları
- Poyraz, H., (2003). Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Poyraz, H. , Dere, H. , (2001). Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri, Anı Yayıncılık, Ankara
- Şahin, E., (2005). Okulöncesi Eğitimi Öğretmen Adayları ve Öğretmenleri İçin Uygulama Kılavuzu, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şıvgın, N. (2005). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Turaşlı, N., (2007). Okulöncesi Eğitime Giriş, Ankara:Anı Yayıncılık.
- Ural, M. , (1986). Ya-Pa 4. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya- Pa Yayınları, İstanbul.
- Yaman, B. (2010). Pedagojik formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin sınıf yönetimi algıları/Aksaray ili örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C 9, Sayı 31, s. 53–72